

GALAGONYA A HÓBAN

(Foto: Szabados György)

A csizma mélyen süpped a hóban. Egymás nyomába lépve ballagunk, meg-megállva, körülnézve, megcsodálva a havas táj szépségeit, nagyokat szippantva a Bükk téli, friss levegőjéből. És hallgatva közben az elől haladó, utat törő erdész elbeszéléseit a hosszú orrú vaddisznóról, melynek ravaszsága már-már a rókáén is túlszár, az etetőknél megszelídült őzekről, kemény hidegű, nagy havú, mindentől elzáró telekről, fákat döntőgető szélviharokról, a kifogyhatatlan élménytárú erdőről.

Hirtelen állunk meg, ámtó torpanással. A Bükk a tél újabb szépségét tartja elé, nevetve, huncutul. „Tessék! Amuljatok, nézzétek! Ugye szép?” Az érintetlen, fehér hó

fölött a galagonya messze-
pirosuló bogyói. Mindig szép ez a bogyó. Ősszel is, a sokszínű levelek között, akkor is, amikor az ellibbenő ősz után, fakó színek maradnak vissza. Tavasszal is szép a bogyó, az új hajtások fakadásának idején, és nyáron is, a kiteljesülésre. De talán soha nem vonzza az ember tekintetét annyira, mint éppen most. Fehér háttér, pirosuló bogyók. A bogyókon finom, átlátszó, csillogó jégbevonat. Mintha gondos kezek óvnák a fagyótól. A napfényre felragyognak, felcsillognak, mint megannyi apró tükröcske.

Az ember szinte fél hozzájuk nyúl. Hátha csilingelni kezdenek, és megjelenik az erdő mesebeli őre, hogy dörgő hangon felelősségre vonjon.

Maradjon hát így, bántatlanul, hőből pirosuló, jégbevonatban csillogó. A nyugodt lélegzésű, téli Bükk szépségeinek egyike.

(pt)

Februári rövidfilmek

A változatos, februári kisérőműsorban ezúttal a magyar rövidfilmek viszik a vezető szerepet, nemcsak mennyiségben, hanem változatosság tekintetében is.

A koffer-múzeum című magyar rövidfilm arról szól, milyen fontos népművelési feladatot töltenek be a mozgószerepek, amelyek a művelődési autókban, a falusi közönséghez is eljuttatják a legszébb képzőművészeti alkotásokat. A film egy ilyen vándortárlatot kísér el útján. Az egy találmány történetének „hőse” egy érdekes, új magyar találmány, a fátölűveg előállításának munkáját, majd végül a szemet gyönyörködtető fátölűveg-tárgyakat mutatja be. A festők városa Szentendrére viszi el a nézőket, bemutatja az ott élő és alkotó művészeket és műveiket és azok ihletőjét: a gyönyörű tájat. Ugyancsak művészeti tárgyú rövidfilm az *Évszakok, mesterek, művek*, amely a magyar népművészet különböző ágait ismerteti. Láthatjuk munka közben népművészeinket, és gyönyörködhetünk legszebb alkotásaikban.

Sikerrel játszották filmszínházaink a *Barangolás a két*

úton című tájfilm-sorozat első két részét. A harmadik folytatás a Mátra-vidék természeti szépségeivel ismerteti meg a nézőket. A *Szomjas a világ* című dokumentumfilm az UNESCO szakbizottságának segítségével készítették a magyar filmesek. Érdekes és izgalmasan dolgoz fel egy jelentős problémát: a földlakosságának egészséges ivóvízzel való ellátását.

A külföldi rövidfilmek között szerepel az *És mégis mozog*. Modern és szemléletes jugoszláv népszerű, tudományos film a föld mozgásáról a világűrben.

Két lengyel rövidfilm szerepel a februári kisérőműsorban. A *vevő a mi urunk* szellemes rajzfilm, amelyben láthatjuk: milyen kálváriát kell végigjárnia egy átlagembernek, amíg megveheti a hűtőhajtott villanytűzhelyet. Az elárulított a vevő kiszolgálása helyett, saját dolgaikkal foglalkoznak. Így aztán, mire hűsünk végre hozzájut, otthon úgy elkel a sütsére váró tészta, hogy előnti az egész utcát. A *Galambok*, Karabasz világhírű lengyel dokumentumfilm, rendező legújabb, szép és modern alkotása, amely galambászokról szól.

A gyógyító barlang — és a bányászok gondja

Jósvafő. A természet ritka ajándéka. Igazán festői szépségű környezet, ózondús levegő és egy csodálatos barlang.

A hír már évek óta járja a világot: a jósvafői barlang értéke kétszeres. Ez a túlmennyes cseppkő-birodalom nem csupán a természet szemétt gyönyörködtető alkotása, hanem még ennél is több: gyógyulást nyújtó hely azoknak az embereknek, akik a fullasztó asztma betegségben szenvednek.

A jósvafői és az aggteleki barlang előtt mindig állnak gépkocsik, s különösen tavasztól őszig külföldiek és a magyarok ezrei lepik el a környéket. A jósvafői Tengerszem szállóban ilyenkor valóságos harcolnak a szobákért. Vannak, akik hetekig itt maradnak, éppen a gyógyhatású barlang miatt.

Természetesen, megynkben is nagy érdeklődést váltott ki a barlang. Például a bányákban járva, már évekkal ezelőtt hallottam az emberektől:

— Közöttük is sok asztmás beteg van. Milyen jól tehetne ezeknek Jósvafő!

Megynk két szénbányászati trösztjénél, a borsodinal és az ózdvidékinél, s a Nógrád megyei trösztjénél is felfigyeltek a bányászok kívánságára. A vezetők, a Bányász Szakszervezet trösztbizottságával közösen, már öt éve, egyre többet foglalkoznak a gondokkal: az asztmás bányászokat két-három hétre a jósvafői barlangba kellene küldeni.

Az elgondolást tettek követ-

ték. Körülbelül már 200—220 beteg bányász töltött néhány hetet a barlangban, s az asztmájuk mintegy 60 százaléka javult. Frissen és a korábbi időszaknál egészségesebben tértek vissza munkahelyükre ezek az emberek.

Csak az volt a baj, hogy a barlang aggteleki bejárata felől elég hosszú és meredek utat, legalább 300 lépcsőt kellett megtenni le- és fölfelé a gyógyító barlangba, illetve onnan vissza.

A három tröszt illetékesei ismét gondolkodni kezdtek: hogyan tehetnék kényelmesebbé és rövidebbé ezt az utat?

És megszületett a terv, amit azóta már meg is valósítottak: Jósvafőn kihajtottak, kivágtak egy új járatot. Most már nem kell lépcsőket járni, rövid és vízszintes út vezet a barlangba.

Az új járat kivágása, kiépítése több, mint 2 millió forintba került. A költségeket a trösztök fedezték.

Korszerű világítás bevezetését, fekvőhelyek, ülőhelyek biztosítását, egyszóval a barlangrész berendezését is vállalta a három szénbányászati tröszt, s az összekötő kapocs-ként szereplő szakszervezet.

Ezek szerint, tavasztól már jöhetnek ide a beteg bányászok (50—60 ember egy turnusban).

— Sajnos, mégsem biztos, hogy jöhetnek, — hallottuk Sziklai Elemértől, a Bányász Szakszervezet trösztbizottságán.

— Mi az akadály?

— A szállás.
— Régebben ez hol volt?
— A régi bejáratnál volt egy 10—12 férőhelyes házikonk. De ez most már messze esik.

— A Tengerszem szálló?
— Alig öt percre van az új vágattól. Kértük is a szálló üzemeltetőit: biztosítsanak nekünk 10—15 férőhelyet. De hát az idegenforgalom... Pedig nekünk csak átmenetileg kellene itt a szállás.

— Miért csak átmenetileg?
— Mert építünk itt egy nagy szanatóriumot. De amíg ez felépül, addig is sok száz bányász asztmáján könnyíthetne a barlang.

Volna még egy megoldás: a faluban, magánházaknál helyezni el az embereket. De ennek is több akadálya van: részben a nagy idegenforgalom miatt, a magánházakban is kevés a hely, másrészt az egészséges emberek többnyire azt gondolják, hogy az asztma fertőző betegség (pedig nem az!), végül pedig: a gyógyulást kereső embereknek rendszeres orvosi felügyeletre van szükségük. Igaz, az utóbbit talán meg lehetne oldani egy olyan állandó orvosi rendelő helyiség berendezésével, amely kimondottan a bányászok rendelkezésére állna. De a szállás? Ez továbbra is gond, legalábbis a szanatórium felépítéséig az. És sokban a Tengerszem szálló vezetőségének, a tanács illetékesének, vagy a helybeli lakosságnak jóindulatán múlik. Szó van egy szükségmegoldásról is: Aggteleken talán kapnak szállást és akkor MÁV-AUT autóbusszon hozzák naponta a bányászokat Jósvafőre.

Értékelné kellene a nógrádi, a két borsodi szénbányászati tröszt, s a szakszervezet törődését. És valahogy hasonló törődést kellene adniok másoknak is. Elvégre a gyógyító barlang sok-sok embert adhatna vissza a munkának, a mindnyájunkat gazdagító szénbányászatnak is. És ez lenne Jósvafő újabb, nagyon szép értéke.

(Ruttkay)

Új, korszerű híd épül a Bodrogon

Alsóberecki községnél a jelenlegi keskeny, kis teherbírási helyett az idén új, korszerű híd építését kezdik meg tavasszal a Bodrogon. Az új, vasbetonból épülő, feszített vonóvasas íves híd 110 méter nyílású, kilenc és fél méter

széles lesz. Két oldalán gyalogjáróval látják el, s teherbírása elérheti a harminc tonnát. A tíz millió forint beruházással épülő új hidat előreláthatólag a jövő év őszén adják át a forgalomnak.

Vér Andor:

A FELTALÁLÓ

Pár héttel ezelőtt levelet kaptam Montevideoból G. A-tól, aki — mint írta — régen ismert nevű újságíró volt — főleg vidéki redakciókban dolgozott, szóval kollegám, sőt földim is, feltétlenül emlékeznem kell rá, mert egyszer a huszas évek közepe táján személyesen is találkoztunk az Otthon körben. (Egyáltalán nem emlékszem rá.) G. A. az utolsó két évtizedben sok szenvedésen ment keresztül, sokat hányódott különböző országokban és munkatáborokban. Öt éve el Montevideoban nagyon rossz viszonyok között, mert öreg is, beteg is, aztán válság is van, ritkán jut valami csekély alkalmi munkához, bizony elég gyakran megesik, hogy éheznek. De ne értsem félre — írta — nem támogatást kér tőlem, mindössze egy kis szívessegét. Tudniillik ő az utolsó két év alatt kidolgozott egy találmányt, egy „rendkívül ötletes” automata tervet, amely „forradalmasítani fogja a reklámpárt”. Arra kér tehát, hogy szerezzen „egy becsületes és korrekt” tőkést, aki hajlandó befektetni a találmány Buenos Aires-i finanszírozásába hozzátéveleg százötven—kétszáz ezer dollárt...

Nyomban válaszoltam a kissé egzaltált hangú levélre. Azt ajánlottam G. A-nak, hogy mindenképp szabadalmaztassa találmányát, s tájékoztasson engem is egy kicsit részleteiben. Mert tegyük fel, hogy találok egy tőkést, aki tőkéjébe még „becsületes és korrekt” is, tehát a tőkésnek leginkább válfajához tartozik, legalább hivatalból meg kell mondanom neki, miről van szó, különben félős, hogy bizalmatlan lesz, s nem vágja ki az asztalra azt a potom százötven—kétszáz ezer dollárt.

Postafordultával megjött a válasz. G. A. igazat adott nekem, de sajnálattal közölte, hogy amíg nem szabadalmaztatja, a találmány lényegéről nem árulhat el semmit, a szabadalmaztatáshoz viszont egyelőre nincs pénze. Elégdek-jek meg annyival, hogy egy „fantasztikusan reális” dologról van szó, amely csupán Argentínában havi tízezer dollárt jövedelmezhet. S tegyek neki egy kis szívessegét, szerezzem be a Buenos Aires-i szabadalmi hivatalban a szabadalmaztatáshoz szükséges nyomtatványokat és haladéktalanul küldjem el neki.

Ennek a kérésnek már enyhén dühöngve tettem eleget, mert jó két órai ácsorgásba telt, míg hozzájutottam a kért nyomtatványokhoz. Nyomban el is küldtem neki ezeket, s azt reméltem, ezzel meg is szabadulok G. A-tól. Tévedtem. G. A. gyors egymásutánban három levelet zúdított rám. Az elsőben megköszönte, hogy teljesítettem kérését. A másodikban bocsánatot kért titokzatoskodásáért, de buzdított, hogy viseljem szívemen a találmánya ügyét, amely — meglátom — engem is gazdaggá fog tenni. A harmadik levélben közölte, hogy hosszas töprengés után döntő elhatározásra jutott: hajlandó elárulni a találmány titkát, de csak személyesen, azaz Montevideoban, s csak abban az esetben, ha becsületszóval és esküvel fogadok hallgatást. Ezen a fontoskodáson jól ne-

vettem; de a személyes találkozást életrevaló ötletnek találtam. Jó régen nem jártam Montevideoban, pedig él ott néhány barátom, s a várost is szeretem. Csak ürügy hiányzott, hogy átruccanjak, s most az is megvan: a találmány, noha fikarcnyit sem bírom benne. Sűrűnnyözttem G. A-nak, hogy másnap Colónián keresztül utazom hajóval és autóbusszal, várjon a végállomásnál.

Várt is. Nem volt nehéz kitalálnom, hogy a várakozói gyűrűjében csak az a valószínűtlenül sovány, aszkéta arcú kisöreg lehetett G. A., aki összehúzott szemmel fürkészte az autóbusszról leszálló utasok arcát. Egyenesen hozzáléptem barátságosan üdvözlőltük egymást, szobát vettem ki egy közeli szállodában, majd beültünk a Függelenség téri Tupi Namba kávéházba. Tejes kávéval rendelttem szendvicsekkel, G. A. üres tejet. Nem, nem eszik hozzá semmit, különben is csak naponta kétszer eszik krumpliciput, grizt, miegmást, amit maga kotyvaszt. Gyomorfekélye van, hörghurutja, s ráadásul szívkoszorúérta-gulása. „Jól el vagyok látva” — tette hozzá halk cinge-hangon, amely, ha felemelte, úgy mutatott mint egy kamaszé.

Várakozóan néztem keskeny, csupa csont-bőr arcára, amelyet madárszerűvé tett a jókora, enyhén horgas orr, s kopaszodó fején a felfelé fésült ritkás haj fehér bóbítaja. Miután megitta a tejet, s szipkában rágyújtott egy fél cigarettára, élénk csodálkozásomra, nélkülözéssel és szomorúsággal teli sátorlajúhelyi gyermekkoráról kezdett mesélni. Ugy tudja, én is sátorlajúhelyi vagyok. Csak félig-meddig — mondtam — mert ott születtem ugyan, de sohasem laktam ott. Mint kisgyerek nyaraltam néhányszor Sátorlajúhelyen a nagyapám házában, jó emlékszem a Ronyvára, a Heccskére, a Vörös Ökör udvarán a körhintára, a cirkuszra, továbbá személyes ismerősömrre, Jumenre, a szomszédbeli, retentő erejű mézsároslegényre, aki mint műkedvelő birkozó egyszer a cirkuszban a szemem láttára fektette két vállára Cáját. Nagyon büszke voltam rá, s nem győztem csodálni, amikor másnap, mintha mi sem történt volna, egykedvűen szolgálta ki a vevőket, mint a pelyhet akasztgatta le a szőgről a félmarhákat.

A sátorlajúhelyi emléket hamar kimerítettük. G. A. sietősen rátért a vidéki hírlapírás viszonyosságainak ecsetelésére. Hallgattam egy darabig terjedős, szintelen előadását, aztán mert gyanút fogtam, hogy mellébeszél, félbeszakítottam, s figyelmeztettem, hogy kissé elkalandozik a tárgytól, mert ugyebár nem azért hívtam Montevideoba, hogy gyermekkori és újságírói élményeivel traktáljon? G. A. olyan megszeppent arccal nézett rám, mint egy csínytevésen kapott gyerek, elkezdett ötlölni-hatolni, hogy borzasztóan szégyelli, de tudniillik... Olyan kínos zavarban volt, hogy se gitségére siettem. „Meggondolta magát, s nem árulja el a találmány titkát, igaz?” G. A. rábólintott. „Nem tehetem — tört ki — ha négyfelé vágnak, akkor sem. Maradék élő